НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ

National Academy of Educational Sciences of Ukraine

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО

V.Sukhomlynskyi Scientific and Educational Library of Ukraine

ФАХОВІ НАУКОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

SPECIALIZED SCIENTIFIC PERIODICALS OF BRANCH HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS ON TRAINING MILITARY PSYCHOLOGISTS AND MILITARY SERVICE PERSONNEL

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД

BIBLIOGRAPHIC REVIEW

Електронний ресурс

Київ – 2026

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
National Academy of Educational Sciences of Ukraine

ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
V.Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine

ФАХОВІ НАУКОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

SPECIALIZED SCIENTIFIC PERIODICALS OF SPECIALIZED HIGHER EDUCATION INSTITUTIONS FOR THE TRAINING OF MILITARY PSYCHOLOGISTS AND MILITARY PERSONNEL

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД
BIBLIOGRAPHIC REVIEW

Електронний ресурс

Київ – 2026

УДК 378.091.214:[355.23:159.9-051]:(051):016
Ф 18

Рекомендовано до оприлюднення
вченою радою
Державної науково-педагогічної бібліотеки
України імені В. О. Сухомлинського
(протокол № 14 від 26.10.2026 р.)

Упорядник:
Міськов Г. В., молодший науковий співробітник відділу науково-інформаційного забезпечення психологічної науки та освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України

Науковий керівник:
Лучанінова О. П., доктор педагогічних наук, професор, в.о завідувача відділу науково-інформаційного забезпечення психологічної науки та освіти ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського НАПН України

Рецензент:
Радзімовська О. В., кандидат психологічних наук, старший науковий співробітник відділу психології праці Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені І. Зязюна НАПН України

Ф 18 Фахові наукові періодичні видання галузевих закладів вищої освіти з підготовки військових психологів та військовослужбовців [Електронний ресурс] = Specialized Scientific Periodicals of Specialized Higher Education Institutions for the Training of Military Psychologists and Military Personnel : бібліогр. огляд / НАПН України, Держ. наук.-пед. б-ка України ім. В. О. Сухомлинського ; [упоряд. Г. В. Міськов ; наук. керівник О. П. Лучанінова]. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ : [б. в.], 2026. – 28 с.

Бібліографічний огляд присвячено систематизації фахових періодичних видань України (категорія «Б»). Він охоплює наукову періодику вищих військових навчальних закладів і галузевих ЗВО. Висвітлено питання воєнної, екстремальної, клінічної психології та морально-психологічного забезпечення. Розглянуто профілактику бойової травми (БПТ), терапію ПТСР, ергономіку та бойове лідерство. Подано аналітичні описи видань, верифіковані цифрові посилання й стандартизовані описи за ДСТУ 8302:2015. Адресовано науковцям, викладачам ВВНЗ, військовим психологам та офіцерам структур МПЗ. Видання орієнтоване на здобувачів вищої освіти спеціальностей 053 та С4 «Психологія».

The bibliographic review systematizes Ukrainian specialized periodicals (Category "B"). It covers academic periodicals of higher military and specialized educational institutions. It highlights military, extreme, clinical psychology, and moral-psychological support. It addresses acute combat stress reaction (CSR), PTSD, ergonomics, and combat leadership.The entries include analytical reviews, verified digital links, and DSTU 8302:2015 entries.It is intended for researchers, university lecturers, military psychologists, and MPS officers. The review is aimed at students pursuing degrees in specialties 053 and C4 "Psychology".

УДК 378.091.214:[355.23:159.9-051]:(051):016

© Міськов Г. В., 2026
© Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, 2026

Зміст

Передмова……4

Preface……...6

1. Фахові наукові періодичні видання про результати фундаментальних і прикладних досліджень у галузі військових, технічних, юридичних та психолого-педагогічних наук 7
2. Фахові наукові періодичні видання з проблем військової психіатрії, медичної та екстремальної психології, бойової психічної травми (БПТ), посттравматичного стресового розладу (ПТСР).....….…….…….13
3. Фахові наукові періодичні видання військових інститутів і факультетів ЗВО з інтегрованою психолого-педагогічною складовою……....18

ПЕРЕДМОВА

Сучасні реалії протидії повномасштабній збройній агресії проти України ставлять перед сектором безпеки й оборони принципово нові вимоги щодо збереження та швидкого відновлення людського капіталу. Психологічна життєстійкість, адаптивність і ментальне здоров'я комбатантів є не менш критичними чинниками боєздатності військ, ніж наявність новітніх зразків техніки чи зброї. У цих умовах підготовка висококваліфікованих військових психологів, офіцерів структур морально-психологічного забезпечення (МПЗ) та командирів тактичної ланки вимагає систематизованого науково-методичного й інформаційно-аналітичного супроводу.

Представлений електронний бібліографічний огляд присвячено комплексному аналізу, систематизації та структуруванню сучасної фахової джерельної бази, зосередженої в мережі галузевих закладів вищої та вищої військової освіти України. Основою ресурсу є рецензовані наукові періодичні видання, що входять до Реєстру наукових фахових видань України (категорія «Б») і акумулюють практичний бойовий досвід, інноваційні стандарти військової освіти держав-членів НАТО та результати емпіричних досліджень воєнного часу.

Матеріали цих часописів висвітлюють ергономіку складних людино-машинних систем («людський фактор»), психологічні чинники дій у високомобільних десантно-штурмових і розвідувальних операціях, психофізіологію праці екіпажів кораблів і розрахунків дронів, а також розвиток тактичного бойового лідерства. Кожна позиція огляду містить стандартизований бібліографічний опис за ДСТУ 8302:2015, точні робочі посилання на офіційні цифрові ресурси видань, а також аналітичну характеристику («про що», «для кого», «практична значущість»).

Видання адресовано науковцям, ад’юнктам, викладачам закладів вищої та військової освіти, практичним військовим і кризовим психологам,

фахівцям структур МПЗ, здобувачам вищої освіти спеціальностей 053 та С4 «Психологія», а також співробітникам реабілітаційних центрів сектору безпеки й оборони України.

PREFACE

The realities of countering full-scale armed aggression against Ukraine establish fundamentally new requirements for the security and defense sector regarding the preservation and swift recovery of human capital. Psychological resilience, adaptability, and the mental health of combatants are no less vital factors of combat readiness than modern equipment or weapons. In these circumstances, the training of highly qualified military psychologists, officers of moral-psychological support (MPS) units, and tactical commanders requires systematic scientific, methodological, and informational support.

This electronic bibliographic review provides a comprehensive analysis, systematization, and structuring of the current specialized source base developed across the network of specialized higher and military educational institutions of Ukraine. The core of this publication consists of peer-reviewed scientific periodicals included in the Register of Scientific Professional Publications of Ukraine (Category "B"), which bring together direct combat experience, innovative military education standards of NATO member states, and empirical wartime research findings.

Each entry provides a standardized bibliographic description under DSTU 8302:2015, verified direct links to official open-access digital platforms, and an analytical profile (scope, target audience, practical value).

This resource is designed for researchers, adjuncts, lecturers of higher and military educational establishments, field military and crisis psychologists, moral-psychological support officers, students in specialties 053 and C4 "Psychology", as well as specialists of rehabilitation centers within the security and defense sector of Ukraine.

1.ФАХОВІ НАУКОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ФУНДАМЕНТАЛЬНИХ І ПРИКЛАДНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ У ГАЛУЗІ ВІЙСЬКОВИХ, ТЕХНІЧНИХ, ЮРИДИЧНИХ ТА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК

1. Військовий інститут Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ВІКНУ, м. Київ) – міжвідомчий міжгалузевий військовий навчальний підрозділ у структурі класичного університету, що здійснює фундаментальну та практико-орієнтовану підготовку офіцерських кадрів тактичного й оперативного рівнів для сектору безпеки й оборони України.

Інститут є провідним науково-освітнім центром підготовки фахівців за спеціальністю «Психологія» (військові психологи, офіцери структур морально-психологічного забезпечення), поєднуючи класичні академічні університетські традиції, стандарти військової освіти держав-членів НАТО (зокрема директиви Bi-SC) та актуальний досвід широкомасштабної війни. Науково-педагогічний колектив ВІКНУ забезпечує розробку інноваційних навчальних програм, тренінгових комплексів бойового стрес-щеплення, протоколів психологічної декомпресії та методик оцінки психоемоційного стану військовослужбовців безпосередньо в зоні виконання службово-бойових завдань.

Науково-методичний доробок науково-педагогічного складу ВІКНУ акумулює передовий бойовий досвід і стандартизовані протоколи психологічної підтримки військовослужбовців. Нижче подано аналітичний огляд ключових видань установи, що визначають сучасну джерельну базу підготовки військових психологів.

Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Військово-спеціальні науки [Електронний ресурс] : наук. період. вид. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Військ. ін-т. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ : ВІКНУ, 2013– . Режим доступу: https://military.bulletin.knu.ua/uk/home

Офіційний вебпортал фахового наукового періодичного видання Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка (категорія «Б» Реєстру наукових видань України).

Журнал висвітлює результати фундаментальних і прикладних досліджень у галузі військових, технічних, юридичних і психолого-педагогічних наук. Зокрема, значний масив публікацій присвячено воєнній та кризовій психології, морально-психологічному забезпеченню діяльності військ (сил), професійно-психологічному відбору, формуванню бойової життєстійкості, реабілітації комбатантів та інтеграції стандартів НАТО в систему підготовки військових фахівців.

Призначено для науковців, ад'юнктів, докторантів, професорсько-викладацького складу вищих військових навчальних закладів і військових навчальних підрозділів ЗВО, офіцерів структур морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, практичних військових психологів, аналітиків безпекового сектору, а також слухачів курсів професійної військової освіти та студентів/курсантів спеціальності 053 та С4 «Психологія».

Ресурс є відкритою інформаційно-аналітичною базою доказових наукових публікацій, що забезпечує науковий та навчальний процеси актуальними емпіричними даними й теоретичними моделями. Публікації видання містять валідизовані методики діагностики, алгоритми психологічного супроводу особового складу в зоні бойових дій, рекомендації щодо подолання бойового стресу і ПТСР, а також слугують основою для розроблення нових стандартів підготовки та військових навчально-методичних матеріалів.

2. Національна академія Служби безпеки України (НА СБУ, м. Київ) – провідний відомчий заклад вищої освіти сектору безпеки й оборони України, який здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації офіцерських кадрів для контррозвідувальних підрозділів, органів державної безпеки та спеціальних служб держави.

Академія виступає ключовим науково-дослідним і навчально-методичним центром у сфері спеціальної педагогіки, юридичної та військової психології, контррозвідувального забезпечення й захисту національної державності.

Науково-педагогічний склад закладу розробляє теоретичні та прикладні засади протидії спеціальним інформаційним операціям (СІО), технологіям когнітивного й маніпулятивного впливу, забезпечує створення інноваційних психотехнологій відбору кадрів, формування стресостійкості особового складу в екстремальних умовах оперативно-службової

діяльності та здійснення контрсугестивного захисту інформаційного простору України.

Інформаційна безпека людини, суспільства, держави: наук. спец. журн. / Нац. акад. Служби безпеки України. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ : НА СБУ, 2008– .

Режим доступу: https://inf-bez.nasbu.edu.ua/index.php/inf-bez

Офіційний вебпортал фахового періодичного наукового журналу Національної академії Служби безпеки України (категорія «Б» Реєстру наукових фахових видань України за юридичними, філологічними, політичними науками та спеціальностями сектору безпеки й оборони). Видання акумулює результати наукових досліджень із широкого кола проблем національної, державної та інформаційної безпеки, захисту критичної інфраструктури, протидії кіберзагрозам, технологіям деструктивного маніпулятивного та сугестивного впливу, ворожим спеціальним інформаційним операціям (СІО), а також психологічним і лінгвістичним аспектам інформаційної війни та стратегічних комунікацій.

Адресовано науковцям, ад'юнктам, докторантам, аналітикам і дослідникам сектору безпеки та оборони, співробітникам спеціальних служб, правоохоронних органів і Збройних Сил України, офіцерам структур морально-психологічного забезпечення, військовим і кризовим психологам, фахівцям зі стратегічних комунікацій та кіберзахисту, викладачам і здобувачам вищої освіти за спеціальностями національної безпеки, права, кібербезпеки та психології.

Видання є надійною джерельною базою для науково-дослідної та освітньої діяльності. Публікації журналу містять верифіковані моделі оцінки та прогнозування інформаційних загроз, лінгвістичні та психологічні маркери ворожої пропаганди, контрсугестивні методики захисту індивідуальної та суспільної свідомості, а також алгоритми протидії дезінформації. Матеріали видання безпосередньо застосовуються для розроблення нормативно-правових документів, оновлення навчально-методичних комплексів підготовки офіцерів-психологів, аналітиків і контррозвідників сектору безпеки та оборони України.

3. **Національна академія Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького (НАДПСУ, м. Хмельницький)** — єдиний в Україні вищий військовий навчальний заклад, що здійснює фундаментальну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації

офіцерських кадрів тактичного й оперативно-тактичного рівнів для органів та підрозділів охорони державного кордону, сектору безпеки й оборони держави.

Академія виступає авторитетним науково-дослідним і навчально-методичним центром у галузі прикордонної безпеки, військової педагогіки та екстремальної психології. Науково-педагогічний склад НАДПСУ активно розробляє й упроваджує технології професійно-психологічного відбору персоналу, алгоритми психологічного супроводу оперативно-службової та службово-бойової діяльності підрозділів, методики формування бойової життєстійкості та збереження психічного здоров'я прикордонників в умовах тривалого психоемоційного стресу. Освітній процес закладу гармонійно синтезує європейські прикордонні стандарти (зокрема агенції FRONTEX), нормативи НАТО та передовий бойовий досвід захисту та оборони державних рубежів України під час відбиття збройної агресії.

Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: Педагогічні науки [Електронний ресурс] : наук. період. вид. / Нац. акад. Держ. прикордон. служби України ім. Богдана Хмельницького. – Електрон. текст. і граф. дані. – Хмельницький : Вид-во НАДПСУ, 2015– .
Режим доступу: https://periodica.nadpsu.edu.ua/index.php/pedzbirnyk

Офіційний вебпортал фахового періодичного наукового видання (категорія «Б» Реєстру наукових видань України), заснованого Національною академією Державної прикордонної служби України імені Богдана Хмельницького. Збірник публікує результати досліджень з актуальних проблем військової педагогіки, професійної та вищої військової освіти, психолого-педагогічного супроводу підготовки офіцерських кадрів сектору безпеки та оборони. Значну частину матеріалів присвячено психолого-педагогічним технологіям підготовки військових фахівців і офіцерів-психологів, формуванню бойової життєстійкості, профілактиці дезадаптації персоналу, методиці стрес-щеплення та імплементації стандартів НАТО й FRONTEX у навчальний процес.

Призначено для науковців, ад’юнктів, докторантів, викладачів закладів вищої військової та цивільної освіти, офіцерів структур морально-психологічного забезпечення, військових і практичних психологів силових відомств, фахівців навчальних центрів Державної прикордонної служби та

Збройних Сил України, а також здобувачів вищої освіти за спеціальностями галузей знань «Освіта/Педагогіка» і «Соціальні та поведінкові науки» (спеціальність 053 «Психологія»).

Опубліковані статті містять конкретні дидактичні моделі, програми психологічної підготовки особового складу до дій в екстремальних умовах оперативно-службової та бойової діяльності, рекомендації щодо розвитку лідерських якостей офіцерів і впровадження новітніх технологій симуляційного навчання. Матеріали видання безпосередньо використовуються для модернізації освітньо-професійних програм і підготовки галузевих навчальних посібників для військових психологів.

4. Національна академія Національної гвардії України (НАНГУ, м. Харків) – провідний вищий військовий навчальний заклад сектору безпеки й оборони України, який здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації офіцерських кадрів тактичного й оперативно-тактичного рівнів для військових частин і підрозділів Національної гвардії України, Міністерства внутрішніх справ та інших збройних формувань держави.

Академія є авторитетним науково-дослідним і навчально-методичним центром із проблем військової педагогіки, кризової та екстремальної психології, морально-психологічного забезпечення службово-бойової діяльності. Науково-педагогічний колектив НАНГУ здійснює ґрунтовні прикладні розробки щодо науково-методичного забезпечення професійно-психологічного відбору персоналу, діагностики та формування бойової життєстійкості, профілактики бойового стресу, проведення декомпресії та психологічної реабілітації військовослужбовців із бойовим досвідом. Освітній процес закладу базується на поєднанні класичних академічних традицій, сучасних цифрових тренажерних комплексів, директив і стандартів держав-членів НАТО та актуального досвіду відбиття повномасштабної збройної агресії проти України.

Честь і закон: наук. журн. / Нац. акад. Нац. гвардії України. – Електрон. текст. і граф. дані. – Харків : НАНГУ, 2002– .
Режим доступу: https://znp.nangu.edu.ua/

Офіційний вебпортал фахового періодичного наукового журналу Національної академії Національної гвардії України (включений до Реєстру наукових фахових видань України, категорія «Б»). Видання

висвітлює результати наукових досліджень із широкого кола військових, технічних, юридичних і соціально-поведінкових наук. Провідне місце в тематиці публікацій посідають проблеми військової та екстремальної психології, морально-психологічного забезпечення службово-бойової діяльності підрозділів НГУ, психологічного супроводу в зоні бойових дій, діагностики стресостійкості та нервово-психічної нестійкості військовослужбовців, первинної стабілізації при бойовій психічній травмі, декомпресії та психологічної реабілітації ветеранів.

Адресовано науковцям, ад'юнктам, докторантам, викладачам закладів вищої військової та цивільної освіти, офіцерам структур морально-психологічного забезпечення Національної гвардії та Збройних Сил України, практичним військовим і кризовим психологам силових відомств, командирам підрозділів тактичної та оперативно-тактичної ланок, а також курсантам, слухачам і студентам спеціальності 053 та С4 «Психологія».

Видання забезпечує оперативний доступ до сучасних прикладних методик, емпіричних досліджень і стандартизованих діагностичних моделей. Оприлюднені результати досліджень слугують науковою основою для вдосконалення стандартів професійно-психологічного відбору кандидатів на військову службу, модернізації навчальних планів і робочих програм підготовки офіцерів-психологів, розробки алгоритмів профілактики дезадаптації, суїцидальної поведінки та бойового стресу, а також гармонізації військової підготовки з директивами та протоколами держав-членів НАТО.

2.ФАХОВІ НАУКОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ З ПРОБЛЕМ ВІЙСЬКОВОЇ ПСИХІАТРІЇ, МЕДИЧНОЇ ТА ЕКСТРЕМАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, БОЙОВОЇ ПСИХІЧНОЇ ТРАВМИ (БПТ), ПОСТТРАВМАТИЧНОГО СТРЕСОВОГО РОЗЛАДУ (ПТСР)

1. **Українська військово-медична академія (УВМА, м. Київ)** – вищий військовий навчальний заклад післядипломної освіти та науковий центр Міністерства оборони України, який здійснює фундаментальну та спеціалізовану підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації офіцерів медичної служби, військових лікарів і фахівців медико-психологічного профілю для Збройних Сил України та інших військових формувань сектору безпеки й оборони держави.

Академія є ключовим осередком розвитку вітчизняної військової медицини, екстремальної та клінічної психології, військової психіатрії та медико-психологічної реабілітації комбатантів. Науково-педагогічний колектив установи здійснює системні дослідження з питань профілактики бойового стресу, лікування бойової психічної травми, медико-психологічного сортування та евакуації на етапах медичної допомоги, комплексної декомпресії особового складу й психосоціальної реінтеграції ветеранів війни з урахуванням стандартів держав-членів НАТО та сучасного бойового досвіду.

Результати фундаментальних і прикладних досліджень науковців академії систематично оприлюднюються у фахових періодичних виданнях УВМА (включених до Реєстру наукових фахових видань України):

– **«Український журнал військової медицини»** – провідний науково-практичний журнал, що висвітлює актуальні проблеми організації медичного забезпечення військ, військової психіатрії, медичної та кризової психології, патофізіології екстремальних станів і реабілітації поранених військовослужбовців;

– **«Проблеми військової охорони здоров'я»** – фаховий збірник наукових праць, присвячений питанням психофізіологічної експертизи, психогігієни військової праці, клінічної фармакології, розробленню та впровадженню протоколів медико-психологічного супроводу військ (сил) у зоні бойових дій.

Український журнал військової медицини [Електронний ресурс] = Ukrainian Journal of Military Medicine : наук.-практ. журн. / Укр. військ.-мед. акад. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ : УВМА, 2020– .
Режим доступу: https://ujmm.org.ua/index.php/journal

Офіційний вебпортал фахового рецензованого науково-практичного періодичного видання Української військово-медичної академії (категорія «Б» Реєстру наукових фахових видань України за галуззю «Медичні науки»). Журнал публікує оригінальні дослідження, оглядові статті та клінічні випадки з усіх напрямів військової медицини та суміжних дисциплін. Вагоме місце в публікаціях посідають питання військової психіатрії, медичної та екстремальної психології, бойової психічної травми (БПТ), посттравматичного стресового розладу (ПТСР), медико-психологічного сортування й реабілітації військовослужбовців, а також адаптації системи медико-психологічного забезпечення Збройних Сил України до стандартів НАТО (STANAG).

Призначено для військових лікарів і медичних працівників сектору безпеки й оборони, військових і клінічних психологів, психотерапевтів і психіатрів, науковців, ад'юнктів і викладачів військово-медичних і медичних закладів вищої освіти, офіцерів медичної служби, а також слухачів, інтернів і курсантів УВМА.

Ресурс слугує оперативним джерелом валідованих клінічних протоколів, діагностичних критеріїв і результатів доказових досліджень щодо збереження психофізіологічного ресурсу комбатантів. Матеріали видання безпосередньо використовуються військовими психологами та лікарями для ранньої діагностики стресових розладів на етапах медичної евакуації, організації декомпресії та розроблення комплексних програм психологічної реабілітації ветеранів війни.

Проблеми військової охорони здоров'я [Електронний ресурс] : зб. наук. пр. / Укр. військ.-мед. акад. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ : УВМА, 1995– .
Режим доступу: https://uvma.mil.gov.ua/science/publications/pages/zbirnyk/

Офіційний вебпортал фахового періодичного збірника наукових праць Української військово-медичної академії (включений до Реєстру наукових фахових видань України, категорія «Б»). Видання публікує результати наукових досліджень із широкого кола медичних і

фармацевтичних наук, суміжно охоплюючи дисципліни військової психології, психофізіології військової праці та військової психіатрії. Значний пласт статей присвячено збереженню ментального здоров'я захисників, методології медико-психологічного сортування, медико-психологічної евакуації, алгоритмам допомоги при гострих реакціях на стрес і сучасним моделям психологічного відновлення учасників бойових дій з урахуванням досвіду відбиття збройної агресії проти України.

Адресовано військовим і практичним психологам сектору безпеки та оборони, офіцерам медичної служби та структур морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, психіатрам, психотерапевтам, лікарям-реабілітологам, науково-педагогічним працівникам, ад'юнктам і докторантам вищих військових навчальних закладів, а також слухачам курсів професійної військової освіти та інтернам УВМА.

Ресурс акумулює багаторічний доказовий емпіричний матеріал військових науковців і медиків-практиків. Оприлюднені матеріали слугують фундаментальним теоретико-методичним підґрунтям для розроблення нових стандартів підготовки офіцерів-психологів, створення навчальних програм із психогігієни та психопрофілактики, а також практичного впровадження стандартизованих клінічних і польових протоколів психологічної декомпресії та реабілітації особового складу.

2. **Національний медичний університет імені О. О. Богомольця (НМУ, м. Київ)** – провідний заклад вищої медичної освіти та потужний науково-дослідний центр України із понад 180-річною історією, що здійснює підготовку, післядипломну спеціалізацію та безперервний професійний розвиток лікарів, провізорів, клінічних і медичних психологів, а також науково-педагогічних кадрів системи охорони здоров'я.

У контексті забезпечення сектору оборони та психологічної безпеки університет відіграє ключову роль у розробленні та впровадженні наукових засад медико-психологічної допомоги, кризової психотерапії, відновлення психічного здоров'я й реабілітації ветеранів війни та постраждалих від бойових дій. Наукові школи кафедр медичної психології, психосоматичної медицини та психотерапії, а також загальної та військової гігієни активно досліджують проблеми бойової психічної травми, депресивних і тривожних розладів воєнного часу, психосоматичних порушень при хронічному дистресі, розробляють

диференційовані алгоритми скринінгу, першої психологічної допомоги та комплексної декомпресії особового складу сил безпеки й оборони.

Науковий доробок університету та результати прикладних розвідок у галузях медицини, психології та педагогіки висвітлюється у фаховому періодичному виданні НМУ (включеного до Реєстру наукових фахових видань України):

– **«Психосоматична медицина та загальна практика» (Psychosomatic Medicine and General Practice)** – фахове електронне наукове видання (категорія «Б», спеціальності «Медицина» та «Медична психологія»), що є базовим для дослідження проблем збереження ментального здоров'я, психосоматичних наслідків бойового стресу, подолання ПТСР, психологічної допомоги комбатантам і родинам військовослужбовців.

Психосоматична медицина та загальна практика [Електронний ресурс] = Psychosomatic Medicine and General Practice : електрон. наук. період. вид. / Нац. мед. ун-т ім. О. О. Богомольця. – Електрон. текст. і граф. дані. – Київ : НМУ, 2016– .
Режим доступу: https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/index

Офіційний вебпортал фахового рецензованого наукового періодичного електронного видання (категорія «Б» Реєстру наукових фахових видань України за спеціальностями «Медицина» та «Медична психологія»). Журнал висвітлює міждисциплінарні дослідження на перетині загальної практики, психосоматики, клінічної психології, психіатрії та психотерапії. Провідний масив публікацій присвячено наслідкам бойової психічної травми (БПТ), посттравматичному стресовому розладу (ПТСР), тривожним і депресивним порушенням у військовослужбовців і ветеранів, психосоматичним проявам хронічного бойового стресу, а також психологічній допомозі родинам комбатантів.

Адресовано військовим, медичним і клінічним психологам, психотерапевтам, лікарям загальної практики – сімейної медицини, психіатрам, фахівцям із медико-психологічної реабілітації, науковцям, аспірантам, викладачам медичних і військових закладів вищої освіти, офіцерам структур морально-психологічного забезпечення, а також здобувачам вищої освіти за спеціальностями галузей «Охорона здоров’я», 053 та С4 «Психологія».

Видання забезпечує вільний доступ до верифікованих скринінгових методик, шкал оцінки дистресу та протоколів надання першої

психологічної та психотерапевтичної допомоги. Матеріали часопису слугують доказовою базою для розробки прикладних тренінгів зі стрес-менеджменту, організації психологічної декомпресії особового складу, побудови маршрутів медико-психологічної реабілітації ветеранів війни та вдосконалення навчальних програм підготовки фахівців з ментального здоров’я сектору безпеки й оборони.

3. ФАХОВІ НАУКОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ВІЙСЬКОВИХ ІНСТИТУТІВ І ФАКУЛЬТЕТІВ ЗВО З ІНТЕГРОВАНОЮ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЮ СКЛАДОВОЮ

1. **Національна академія сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (НАСВ, м. Львів)** – провідний вищий військовий навчальний заклад сектору безпеки й оборони України, який здійснює підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації офіцерських кадрів тактичного й оперативно-тактичного рівнів для Сухопутних військ, Сил територіальної оборони, Сил логістики та інших складових Збройних Сил України.

Академія є авторитетним навчально-методичним і науково-дослідним центром у галузі військової тактики, лідерства, військової педагогіки, екстремальної та бойової психології. Науково-педагогічний колектив НАСВ розробляє й упроваджує технології морально-психологічного забезпечення бойових дій, методики стрес-щеплення особового складу, психологічні аспекти управління бою, алгоритми психологічної допомоги під час бойового стресу, а також програми розвитку лідерських якостей офіцерів на основі стандартів держав-членів НАТО та узагальненого досвіду сучасної російсько-української війни.

Результати наукових розвідок академії регулярно публікуються у її фахових періодичних виданнях (включених до Реєстру наукових фахових видань України):

– **«Військово-науковий вісник» (Journal of Military Science)** – провідний фаховий науковий журнал академії (категорія «Б»), який висвітлює актуальні питання воєнного мистецтва, військової тактики, а також проблеми військової педагогіки, екстремальної психології та морально-психологічного забезпечення службово-бойової діяльності підрозділів Сухопутних військ. Особливу увагу в публікаціях приділено психологічній підготовці військовослужбовців до ведення бойових дій, формуванню лідерських якостей офіцерів тактичної ланки, профілактиці бойового стресу та психологічному супроводу особового складу на основі досвіду сучасної російсько-української війни та стандартів НАТО;

– **«Військово-технічний збірник» (Journal of Military and Technical Sciences)** – фахове наукове періодичне видання, яке, поряд із військово-технічними розробками та аналізом застосування озброєння і військової техніки, висвітлює питання управління військами, ергономіки, психофізіології операторської діяльності та морально-психологічного забезпечення підрозділів у бою.

Військово-науковий вісник [Електронний ресурс] = Journal of Military Science : наук. журн. / Нац. акад. сухопут. військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного. – Електрон. текст. і граф. дані. – Львів : НАСВ, 2008– Режим доступу: https://vnv.asv.gov.ua/

Офіційний вебпортал фахового періодичного наукового журналу Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (включений до Реєстру наукових фахових видань України, категорія «Б»). Часопис публікує результати досліджень у галузі воєнного мистецтва, тактики загальновійськових підрозділів, а також військової психології, військової педагогіки та морально-психологічного забезпечення діяльності Сухопутних військ. Провідний масив матеріалів присвячено психологічній стійкості бійців у бойових умовах, формуванню військового лідерства за стандартами держав-членів НАТО, профілактиці бойового стресу, подоланню бойової психічної травми (БПТ) та оптимізації професійної підготовки майбутніх офіцерів.

Адресовано науковцям, ад'юнктам, докторантам, науково-педагогічному складу вищих військових навчальних закладів і військових навчальних підрозділів ЗВО, офіцерам структур морально-психологічного забезпечення (МПЗ) Збройних Сил України, практичним військовим і кризовим психологам тактичної ланки, командирам підрозділів, а також курсантам і слухачам курсів професійної військової освіти.

Матеріали видання містять конкретні психолого-педагогічні моделі тренінгів зі стрес-щеплення особового складу, критерії оцінки морально-психологічного стану підрозділів перед виконанням бойових завдань і алгоритми надання першої психологічної допомоги на полі бою. Оприлюднені результати досліджень безпосередньо використовуються для корегування освітньо-професійних програм підготовки військових психологів і розробки відомчих методичних порадників для військ.

Військово-технічний збірник [Електронний ресурс] = Journal of Military and Technical Sciences : наук. період. вид. / Нац. акад. сухопут. військ ім. гетьмана Петра Сагайдачного. – Електрон. текст. і граф. дані. – Львів : НАСВ, 2009– .
Режим доступу: https://vtz.asv.gov.ua/

Офіційний вебпортал фахового рецензованого наукового періодичного видання Національної академії сухопутних військ імені гетьмана Петра Сагайдачного (включений до Реєстру наукових фахових видань України, категорія «Б»). Видання висвітлює фундаментальні та прикладні дослідження з військових і технічних наук, управління військами, бойового та всебічного забезпечення дій підрозділів. Вагомий сегмент публікацій стосується ергономічних і психофізіологічних факторів бойової діяльності екіпажів і розрахунків, моделювання стресових навантажень у симуляційних тренажерах, морально-психологічного супроводу застосування сучасних зразків озброєння та військової техніки (ОВТ) й інтеграції стандартів НАТО в систему підготовки офіцерів тактичного рівня.

Адресовано науковцям, ад'юнктам, докторантам, викладачам вищих військових навчальних закладів, офіцерам органів військового управління та структур морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, практичним військовим психологам тактичної ланки (Сухопутних військ), фахівцям навчальних центрів і симуляційних комплексів, а також курсантам і слухачам курсів професійної військової освіти.

Ресурс слугує надійним джерелом науково-методичних розробок щодо оптимізації професійно-психологічного відбору й адаптації фахівців до наукомістких зразків зброї, оцінки психологічної стійкості особового складу під час бойової експлуатації техніки в екстремальних умовах і розроблення новітніх дидактичних і психокорекційних тренінгів для військових психологів бойових підрозділів.

2. **Харківський національний університет Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (ХНУПС, м. Харків)** – провідний вищий військовий навчальний заклад сектору безпеки й оборони України, який здійснює підготовку офіцерських кадрів тактичного та оперативно-тактичного рівнів для Повітряних Сил, протиповітряної оборони Сухопутних військ і авіації інших військових формувань.

Університет виступає потужним науковим осередком у галузі авіаційної військової науки, тактики, ергономіки та прикладної психофізіології. Науково-педагогічний склад і дослідники Наукового центру Повітряних Сил ХНУПС розробляють теоретико-методичні засади професійно-психологічного відбору військових льотчиків, штурманів і операторів безпілотних літальних апаратів (БпЛА), методики моніторингу працездатності фахівців у критичних режимах польоту, а також дидактичні моделі формування стресостійкості екіпажів і бойових розрахунків ППО під час відбиття масованих ракетно-авіаційних ударів.

Прикладні результати досліджень на стику військового управління, інженерної психології, військової педагогіки та ергономіки висвітлюються у фахових періодичних виданнях університету (категорія «Б» Реєстру наукових фахових видань України):

– **«Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил»** – фахове наукове періодичне видання, яке поряд із питаннями бойового застосування військ публікує дослідження з психофізіології операторської діяльності, ергономічного оцінювання робочих місць фахівців бойового управління, методів об'єктивного контролю функціонального стану особового складу та психолого-педагогічних технологій симуляційного навчання;

– **«Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України»** – науково-технічний журнал, що розглядає широке коло проблем розвитку озброєння, систем управління, а також аспекти надійності людського фактора в автоматизованих комплексах управління польотами, психологічної адаптації військовослужбовців до нової високотехнологічної зброї й технологій захисту інформаційно-психологічного контуру систем зв'язку.

Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил [Електронний ресурс] : наук. період. вид. / Харків. нац. ун-т Повітр. Сил ім. Івана Кожедуба. – Електрон. текст. і граф. дані. – Харків : ХНУПС, 2005– .
Режим доступу: https://journal-hnups.com.ua/index.php/zhups

Офіційний вебпортал провідного фахового періодичного видання Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (включений до Реєстру наукових фахових видань України,

категорія «Б»). Видання публікує результати досліджень у галузі військових і технічних наук, бойового управління, тактики родів авіації та військ ППО. Значний масив міждисциплінарних публікацій присвячено інженерній та авіаційній психології, ергономіці «людського фактора» (Human Factors), психофізіології операторської діяльності (зокрема операторів безпілотних авіаційних комплексів і бойових розрахунків зенітних ракетних комплексів), оцінюванню функціонального стану фахівців у критичних режимах і впровадженню психолого-педагогічних інновацій у тренажерну підготовку.

Призначено для науковців, ад'юнктів, докторантів, викладачів вищих військових навчальних закладів, офіцерів органів військового управління, фахівців і психологів авіаційної та протиповітряної ланки, офіцерів структур морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, розробників тренажерних комплексів симуляційного навчання, а також курсантів і слухачів курсів професійної військової освіти.

Матеріали видання є надійною науково-методичною базою для розробки критеріїв професійно-психологічного відбору та психофізіологічного допуску військовослужбовців до управління високотехнологічними зразками озброєння в умовах жорсткого ліміту часу та високого рівня загрози. Оприлюднені дослідження безпосередньо застосовуються для створення дидактичних моделей стрес-моделювання на комплексних пілотажних і тактичних симуляторах, моніторингу когнітивного перевантаження бойових операторів і вдосконалення освітніх програм спеціальної підготовки військових фахівців сектору безпеки та оборони.

Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України [Електронний ресурс] : наук.-техн. журн. / Харків. нац. ун-т Повітр. Сил ім. Івана Кожедуба. – Електрон. текст. і граф. дані. – Харків : ХНУПС, 2009– .

Режим доступу: https://journal-hnups.com.ua/index.php/nitps

Офіційний вебпортал науково-технічного журналу Харківського національного університету Повітряних Сил імені Івана Кожедуба (включений до Переліку наукових фахових видань України, категорія «Б»). Видання висвітлює фундаментальні та прикладні дослідження з озброєння й військової техніки, систем бойового управління, радіотехнічного забезпечення і автоматизованих комплексів Повітряних

Сил. Значний сегмент міждисциплінарних досліджень присвячено надійності «людського фактора» (Human Factors) у складних людино-машинних системах, інженерній психології, ергономічному супроводу діяльності екіпажів і розрахунків ППО, психологічній адаптації фахівців до новітніх цифрових зразків зброї та протидії інформаційно-психологічним операціям противника в системі управління військами.

Адресовано науковим і науково-педагогічним працівникам вищих військових навчальних закладів, ад'юнктам, докторантам, інженерам-дослідникам, військовим психологам авіаційних частин і підрозділів протиповітряної оборони, офіцерам структур морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, фахівцям із розробки симуляційних тренажерів, а також курсантам і слухачам курсів професійної військової освіти.

Матеріали часопису дають прикладну наукову основу для оцінки функціонального стану та психофізіологічних резервів військовослужбовців-операторів під час взаємодії з високотехнологічним озброєнням. Публікації використовуються для проектування людино-орієнтованих інтерфейсів бойових постів, удосконалення методик відбору та підготовки операторського складу до дій в умовах критичного психоемоційного напруження і дефіциту часу, а також для оптимізації освітніх програм інженерно-психологічного спрямування.

3. **Військова академія (м. Одеса)** – провідний міжвидовий вищий військовий навчальний заклад сектору безпеки та оборони України зі славетними традиціями, який здійснює підготовку офіцерських кадрів тактичного рівня для Десантно-штурмових військ, морської піхоти Військово-Морських Сил, підрозділів спеціального призначення, військової розвідки та військової логістики Збройних Сил України.

Академія виступає важливим навчально-методичним і науково-дослідним центром у сфері екстремальної бойової підготовки, військової тактики, лідерства та виживання в кризових умовах. Науково-педагогічний склад закладу активно розробляє й удосконалює методики спеціальної психологічної підготовки комбатантів, алгоритми психологічного гартування перед виконанням завдань підвищеної небезпеки (десантування, штурмові операції, розвідувальні рейди), а також моделі формування бойової стійкості малих тактичних груп на основі бойового

досвіду відсічі збройній агресії проти України та підходів армій держав-членів НАТО.

Результати наукових досліджень із тактики, військового управління, ергономіки, психологічних чинників бойової діяльності та морально-психологічного супроводу військ публікуються у власному фаховому виданні:

– **«Збірник наукових праць Військової академії (м. Одеса)»** – фахове наукове періодичне видання (категорія «Б» Реєстру наукових фахових видань України), яке висвітлює широкий спектр проблем розвитку воєнного мистецтва, всебічного забезпечення військ і систем озброєння. Значне місце в тематиці збірника належить морально-психологічному забезпеченню бойових дій високої інтенсивності, психофізіологічним аспектам підготовки бійців десантно-штурмових і розвідувальних підрозділів, технологіям виховання лідерських якостей у майбутніх командирів тактичної ланки та впровадженню інноваційних психологічних тренінгів виживання й стресостійкості.

Збірник наукових праць Військової академії (м. Одеса) [Електронний ресурс] : наук. період. вид. / Військ. акад. (м. Одеса). – Електрон. текст. і граф. дані. – Одеса : Військ. акад., 2014– .
Режим доступу: https://zbirnyk.vaodessa.org.ua/

Офіційний вебпортал фахового рецензованого наукового періодичного видання Військової академії (м. Одеса), включеного до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»). Видання висвітлює фундаментальні та прикладні дослідження з військового управління, тактики родів військ, озброєння, логістики та всебічного забезпечення бойових дій. Вагомий міждисциплінарний сегмент публікацій присвячено морально-психологічному забезпеченню (МПЗ) військ, формуванню бойової життєстійкості та психологічній готовності особового складу підрозділів високого ризику (Десантно-штурмових військ, морської піхоти, сил спеціальних операцій та військової розвідки), методикам стрес-щеплення перед виконанням бойових завдань, а також питанням військової педагогіки та розвитку лідерства офіцерів тактичної ланки.

Адресовано науковцям, ад'юнктам, докторантам, науково-педагогічним працівникам вищих військових навчальних закладів, офіцерам органів військового управління, командирам підрозділів

тактичної ланки, офіцерам структур морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, військовим і практичним психологам бойових частин, а також курсантам і слухачам курсів професійної військової освіти.

Оприлюднені матеріали слугують практичною науково-методичною базою для розробки прикладних програм психологічної підготовки бійців до дій в екстремальних умовах (десантування, штурмові дії в урбанізованій місцевості, автономне виживання). Публікації збірника використовуються для моделювання стресових ситуацій під час бойового злагодження малих тактичних груп, профілактики гострих реакцій на стрес у комбатантів, удосконалення методик виховання бойового лідерства у молодших командирів і оновлення навчальних дисциплін психолого-педагогічного циклу у ВВНЗ.

4. **Інститут Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія» (ІВМС НУ «ОМА», м. Одеса)** – єдиний в Україні спеціалізований вищий військовий навчальний підрозділ, який здійснює підготовку офіцерських кадрів тактичного та оперативно-тактичного рівнів для корабельного складу, берегових артилерійсько-ракетних частин, підрозділів спеціального призначення Військово-Морських Сил Збройних Сил України та морської охорони Державної прикордонної служби України.

Інститут є провідним осередком вітчизняної військово-морської науки, тактики дій на морі, морської радіолокації, навігації та специфічної військово-морської психофізіології. Науково-педагогічний колектив установи досліджує чинники психоемоційної стійкості екіпажів кораблів і катерів, розробляє методи професійно-психологічного добору моряків, алгоритми збереження працездатності в автономних морських походах і бойових операціях, а також дидактичні моделі формування військово-морського лідерства з урахуванням стандартів НАТО та новітнього досвіду застосування безекіпажних морських платформ.

Науковий доробок дослідників, викладачів і офіцерів ВМС із тактики дій на морі, технічного забезпечення, військової педагогіки, морської психології та морально-психологічного забезпечення оприлюднюється у власному фаховому виданні установи:

– **«Наукові праці Інституту Військово-Морських Сил»** – наукове періодичне видання Інституту Військово-Морських Сил Національного

університету «Одеська морська академія» (включене до Реєстру наукових фахових видань України, категорія «Б»). Видання публікує дослідження з воєнного мистецтва, всебічного забезпечення дій військ і сил флоту, технічного оснащення та бойового управління. Вагоме місце посідають матеріали щодо психологічної стійкості особового складу в екстремальних морських умовах, психофізіології праці екіпажів кораблів і розрахунків морських дронів, морально-психологічного супроводу морських операцій, стрес-моделювання на симуляторах навігаційного містка та дидактичних моделей військової освіти.

Наукові праці Інституту Військово-Морських Сил [Електронний ресурс] : наук. період. вид. / Ін-т Військ.-Мор. Сил Нац. ун-ту «Одес. мор. акад.». – Електрон. текст. і граф. дані. – Одеса : ІВМС НУ «ОМА», 2017– . Режим доступу: https://ivms.mil.gov.ua/potochnyj-vypusk/

Офіційний вебсайт наукового фахового періодичного видання Інституту Військово-Морських Сил НУ «ОМА» (категорія «Б» Реєстру наукових фахових видань України). Ресурс репрезентує повні тексти статей, присвячених актуальним питанням розвитку ВМС України, ведення бойових дій на морі, експлуатації корабельних енергетичних установок і озброєння. Значну частину матеріалів присвячено психолого-педагогічним і психофізіологічним аспектам: збереженню працездатності моряків в ізольованому просторі, морально-психологічному забезпеченню сил оборони, психології екстремальних ситуацій (боротьба за живучість судна, порятунок на морі) та формуванню навичок лідерства у майбутніх флотських офіцерів.

Адресовано науковцям, ад'юнктам, науково-педагогічним працівникам вищих військових навчальних закладів, офіцерам органів військового управління ВМС ЗСУ, командирам бойових частин кораблів і катерів, фахівцям структур морально-психологічного забезпечення Збройних Сил України, практичним психологам флотських частин, розробникам тренажерних симуляторів, курсантам і слухачам курсів професійної військової освіти.

Матеріали видання виступають доказовим базисом для розроблення навчально-методичних комплексів із морської та екстремальної психології, створення психологічних тренінгів зі згуртування екіпажів і подолання панічних настроїв під час аварійних ситуацій на морі. Статті слугують практичним орієнтиром для офіцерів МПЗ щодо моніторингу

психоемоційного стану військовослужбовців корабельного складу та підрозділів морської піхоти, які виконують завдання підвищеної складності в Чорноморсько-Азовському регіоні.

Інформаційне видання

ФАХОВІ НАУКОВІ ПЕРІОДИЧНІ ВИДАННЯ ГАЛУЗЕВИХ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ ТА ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ ОГЛЯД

Електронний ресурс

Упорядник
Г. В. Міськов

Літературний редактор
К. В. Тарчевська

Відповідальна за випуск
О. П. Лучанінова

Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського

Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб'єктів видавничої справи ДК № 4681 від 4.02.2014

вул. М. Берлінського, 9, м. Київ, 04060, Україна

Тел. +380 (44) 239-11-05

e-mail: 31dnpb@gmail.com